

Tarih : 07.07.2020
Sayı : 2020-146
Konu : 2020 Yılı İkinci Altı Aylık Dönemde Gelir Vergisinden İstisna Edilecek Harcırak Tutarları

I- Giriş

Devlet memurlarına verilen yurt içi gündelik tutarları Bütçe Kanunu'yla, yurt dışı harcırah tutarları ise Cumhurbaşkanlığı Kararıyla belirlenmektedir. Bu tutarlar aynı zamanda özel sektörde çalışanlar için de vergiden müstesna gündelik tutarını belirlemektedir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-368870 sayılı Genelgesi ile 01.07.2020-31.12.2020 arasında geçerli olacak memur maaş katsayıları belirlenmiştir.

Gelir Vergisi Kanunu'nun 24' ncü maddesinin (2) numaralı bendine göre; çalışanlara verilen gündeliklerin aynı aylık seviyesindeki devlet memurlarına verilen gündelikler kadar olan veya devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşmayan kısmı gelir vergisinden istisnadır.

Yine aynı kanunun; 40/4, 57/8-c ve 68/3. maddelerine göre ticari, zirai ve mesleki faaliyetlerde işle ilgili yapılan işin ehemmiyeti ve genişliği ile orantılı seyahat ve ikamet giderleri, bu kazançlardan indirilebilmektedir.

II- Açıklama ve Hesaplamalar

Gelir Vergisi Kanunu'nun 24/2' nci maddesinde, 6245 sayılı Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından idare meclisi başkanı ve üyeleri ile denetçilerine, tasfiye memurlarına ve hizmet erbabına (Harcırah Kanunu'na tabi olsun olmasın her türlü sözleşmeli personel dahil) verilen gerçek yol giderlerinin tamamı ile yemek ve yatmak giderlerine karşılık verilen gündeliklerin aynı aylık seviyesindeki devlet memurlarına verilen gündelikleri veya devletçe verilen gündeliklerin en yüksek haddini aşmayan kısmının gelir vergisinden istisna olduğu, aşan kısmın ise vergiye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, 138 seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de Harcırah Kanunu kapsamı dışında kalan müesseseler tarafından hizmet erbabına fiili yemek ve yatmak giderleri dışında gündelik de ödendiği takdirde bu gündeliklerin tamamının ücret olarak vergiye tabi tutulması gerektiği açıklanmıştır.

Harcırah Kanununun 33'üncü maddesinde yurtiçinde verilecek gündeliklerin miktarının her yıl bütçe kanunları ile tespit olunacağı, 34'üncü maddesinde de yurtdışı gündeliklerinin miktarı, gidilecek ülkeye, memur ve hizmetlilerin aylık veya ücret tutarları ile görevin mahiyetine göre, mali yıl itibarıyla ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Aylık ücret tutarlarına göre belirlenen gündelik tutarının vergiden istisna edilen tutarı aşmadığı hallerde bu ödemelerden sadece damga vergisi kesintisi yapılacaktır. İstisna tutarı aşan gündelik ödendiği durumda aşan kısım, ücretlinin içinde bulunduğu gelir dilimine karşılık gelen vergi oranı ve damga vergisi (binde 7,59)dikkate alınarak brütleştirilmek suretiyle gelir vergisi kesintisine tabi tutulacaktır. (G.V.K.'nun 24/2)

Yurt dışı gündeliklerin TL cinsinden tahakkuku (avans verilmemiş ise), yabancı paranın T.C. Merkez Bankası'na ilan edilen **döviz satış kuru** esas alınarak yapılmalıdır.

Harcirah için avans verilirse, avansın Türk Lirası cinsinden tutarı, yabancı para cinsinden avans miktarının tahakkuk tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ilan edilen efektif satış kuruyla çarpılması suretiyle bulunur. Avansın mahsup işlemlerinde ise döviz satım belgesinde gösterilen tarihteki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na ilan edilen **efektif satış kuru** esas alınır.

Türkiye'den her çıkışlarında, seyahat ve ikamet süresinin ilk 10 günü için ödenecek gündelikler, ekli cetveldeki miktarların **%50 attırılması suretiyle** hesaplanır.

Birden fazla ülkeyi kapsayan seyahatlerde, her ülke için ilgili olduğu gündelik tutarı kalış süresiyle orantılı olarak dikkate alınmalıdır.

Bunlardan, aynı süre ile sınırlı olmak kaydıyla yurtdışında yatacak yer (otel) temini için ödedikleri ücretleri fatura ile belgelendirenlere faturada gösterilen günlük yatak ücretinin yukarıdaki şekilde artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerinin % 40'ını aşması halinde aşan kısmın % 70'i ayrıca ödenir. Ancak, yatacak yer temini için ödenecek günlük ilave miktar, artırımlı olarak hesaplanan gündeliklerin %100'ünden fazla olamaz.

İş amacıyla yurt içine veya yurt dışına gönderilenlerin seyahat masrafları "**gerçek (direkt) gider**" veya "**harcirah**" yöntemlerinden yalnızca birisi ile karşılanabilir. Harciraah yöntemini seçen bir firma ayrıca fiili yemek ve yatma giderlerini de öderse, bu durumda fiili giderlerin tamamı ücret kabul edilecek ve vergilendirilecektir.

Harcirah, sadece yeme ve yatma giderleri karşılığı verilir ve ayrıca bu kapsamdaki harcamalar için belgelenme şartı aranmaz. Harciraah yönteminde gerçek yol giderleri, yol giderlerine ait belgelerin temini şartı ile ayrıca ödenir. Gerçek gider yönteminde ise belgeye bağlanan ve ticari kazançla ve seyahatin süresi ve içeriği ile uygun harcamaların tamamı karşılanır.

Seyahatlerde iki yöntem birlikte uygulanamaz. Ancak farklı seyahatlerde farklı yöntemler uygulanabilir.

Her iki yöntemde de seyahate çıkan kişiye avans verilebilir.

Harciraah yönteminde iş seyahati dönüşü çalışanın bir harciraah formu düzenleyerek ulaşım belgelerini bu bordroya eklemesi ve harciraah hesaplamasının ayrıntılı bir şekilde gösterilmesi gerekmektedir. Ayrıca bordroda seyahatin nerelere yapıldığı kaç gün sürdüğü seyahat maksadı vb bilgiler açıklanmalıdır. Bordronun yetkili tarafından onaylanması yerinde olacaktır.

Harcırah Formuna Örnek Şablon

1	Seyahate Çıkan	
2	Görevi	
3	Brüt Ücret	
4	Çıkış Ve Dönüş Tarihi	
5	Süre (Gün)	
6	Ülke	
7	Ödenen Toplam Döviz	
8	Bir Günlük Yasal Harcırah	
9	İLK ON GÜNLÜK YASAL HARCIRAH 10 Gün X ((8) X 1,50)	0
10	Kalan Günlerin Yasal Harcırahı (..... Gün X (8))	0
11	Yatak Masrafı İlavesi	
12	Toplam Yasal Harcırahı (9 + 10 + 11)	0
13	Stopaja Tabi Net Harcırah (7 - 12)	0
14	Değerleme Kuru	
15	Stopaja Tabi Net Harcırah	
16	Stopaja Tabi Brüt Harcırah	
17	STOPAJ ((16) X Vergi Dilimi)	0
18	DAMGA VERGİSİ ((7) X (14)) X %7,59	0

Gerçek (Direkt) gider yönteminin seçilmesi durumunda ise gider kaydı yapılacak tüm belgeler için aşağıdaki şekilde bir harcama tablosu oluşturulması faydalı olacaktır.

Adı Soyadı					
Görevi					
Ülke					
Çıkış Tarihi					
Dönüş Tarihi					
Süre					
Harcama Detayı					
Belge /Fatura/Fiş Tarihi/No	Alındığı Yer	Döviz Tutarı	Döviz Kuru	TL Tutar	Açıklama

III- Vergiden İstisna Yurtiçi Harcırah Tutarları

Hazine ve Maliye Bakanlığı Mülga Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 06.07.2020 tarih ve 27998389-010.06.02-368870 sayılı yazısında; aylık katsayısı (0,154461), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (2,417699), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,048985) olarak belirlenmiştir.

Buna göre 31 Aralık 2019 tarihli ve 30995 sayılı Mükerrer Resmi Gazetede yayımlanan ve 1 Ocak 2020 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren 2020 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun (H) Cetvelinde yer alan **2020 yılı Harcırâh Tutarları** ile Gelir Vergisi Kanunu'nun 24/2'nci maddesi düzenlemesi ve **2020 yılı Temmuz- Aralık** dönemi memur maaş katsayıları dikkate alınarak **1 Temmuz 2020-31 Aralık 2020 dönemi vergiden istisna yurtiçi harcırâh tutarları** aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

Brüt Aylık Tutarı (TL) (1.7.2020-31.12.2020)	Brüt Aylık Tutarı (TL)	Vergiden İstisna Gündelik Tutarı (TL)
3.885,08	TL ve fazlası	66,85
3.857,28	3.885,07	56,10
3.517,46	3.857,27	52,35
3.084,97	3.517,45	49,15
2.559,03	3.084,96	43,35
2.559,02	TL ve daha azı	42,15

IV- Vergiden İstisna Yurtdışı Harcırâh Tutarları

Yurtdışı harcırâhlarına ilişkin olarak ;16 Şubat 2018 tarihli ve 30334 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 8/1/2018 tarihli ve 2018/11213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirleme yapılmış, daha sonra 7 Şubat 2019 tarihli ve 30679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 8/1/2018 Tarihli ve 2018/11213 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Yürürlüğe Konulan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar" ile "Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar"da Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 714) da 8/1/2018 tarihli ve 2018/11213 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere Dair Karar" ile "Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar"ın, bu Kararla yapılan değişiklikler ile birlikte uygulanmasına 2019 yılında da devam edileceği düzenlemesi yer almıştır.

2020 yılına ilişkin ayrıca bir belirleme yapılmadığından aynı düzenlemelere göre hareket edilecektir.

1 Temmuz 2020- 31 Aralık 2020 dönemi vergiden istisna yurtdışı harcırâh tutarlarına isabet eden brüt aylık tutarları aşağıdaki gibidir.

ÜCRET GRUPLARI

Brüt Aylık Tutarı / Ülkeler ve Para Birimi	II. Sütun	III. Sütun	IV. Sütun	V. Sütun	VI. Sütun	VII. Sütun
	3,885.08 TL ve fazlası	3,857.28 - 3,885.07 TL arası	3,517.46 - 3,857.27 TL arası	3,084.97 - 3,517.45 TL arası	2,559.03 - 3,084.96 TL arası	2,559.02 TL ve daha azı
A.B.D. (A.B.D. Doları)	182	146	124	117	110	93
Almanya (Euro)	164	131	111	105	99	83
Avustralya (Avustralya Doları)	283	227	192	181	171	143
Avusturya (Euro)	166	132	112	106	100	84
Belçika(Euro)	161	128	109	103	97	81
Danimarka (Danimarka Kronu)	1.238	988	838	791	746	627
Finlandiya (Euro)	148	119	100	95	90	74
Fransa (Euro)	160	127	108	102	96	81
Hollanda (Euro)	156	125	106	100	94	80
İngiltere (Sterlin)	115	91	78	74	69	59
İrlanda (Euro)	155	124	105	99	94	78
İspanya (Euro)	158	126	107	101	95	80
İsveç(İsveç Kronu)	1359	1.085	919	867	819	687
İsviçre (İsviçre Frangı)	283	226	192	181	171	143
İtalya (Euro)	152	122	104	98	92	77
Japonya (Japon Yeni)	31,405	25.127	21.325	20.118	18.901	15.914
Kanada (Kanada Doları)	244	195	165	156	147	125
Kuveyt (Kuveyt Dinarı)	50	40	35	33	31	25
Lüksemburg (Euro)	161	128	109	103	97	82
Norveç (Norveç Kronu)	1,193	952	808	762	719	604
Portekiz (Euro)	155	124	105	99	93	78
Suudi Arabistan (Suudi A. Riyali)	617	492	418	395	372	313
Yunanistan (Euro)	158	126	107	101	95	80
Kosova (Euro)	123	98	83	78	74	63
Diğer AB Ülkeleri (Euro)	127	101	86	81	76	65
Diğer Ülkeler (A.B.D. Doları)	157	125	106	100	95	80

Saygılarımızla.

BOĞAZİÇİ BAĞIMSIZ DENETİM VE YMM A.Ş.